

Barcelona 29 de maig de 1925

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVIII Número 2412 15 cèntims — Atrassats 30

EL SENYOR ESTEVE SATISFET

— Visca!... Visca el mes de Maria!

Recentment reformat pels seus nous propietaris

El més cèntric

El més confortable

Habitacions en la Rambla

PREUS MODICS

HABITACIONS AMB QUARTO DE BANY

Pensió completa des de 18 pessetes

Habitació sola 7 pesseres

Vostra estada en Barcelona es farà més agradable hostatjant-se en el

Hotel Oriente

CASA ESTABLERTA EN 1890

**Carme, 51, botiga
EL REGULADOR**

Telèfon A 62

BARCELONA

HERNIATS (TRENCATS)

Voleu curar vos les hèrnies? Voleu evitar el seu desenrotlló? Voleu prevenir-vos de ls seus erills? Voleu anar còmodes? Amb els braguers que fabrica l'especialista PERE SIMON obtindreu totes aquestes aventatges.

Hí ha braguers de 5, 10, 12, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 i 50 pessetes un. Falxes higièniques per a evitar l'abort i dilatació del ventre. Braguers per a la curació radical de les criatures. Objectes de goma per a la higiene en general. Cotons i gasses per a la curació de ferides segons el Dr. LISTER

El Gato Negro

Bar - Charcuterie

Rambla del Mig, 36-38 - Tel. 2290 A

SERVEI DE PRIMER ORDRE

Unica Casa amb servei de CAFE-EXPRES per a tot el públic

PREUS MODERATS

PATI BLAU

PEL 1, 1

TEMPORADA D'ESTIU

LLOC FRESC I ELEGANT

Casa de gran renom pel seu riquíssim cafè, gelats i refrescos de totes menes. Grandiós èxit tots els dies del terçet compost pels senyors Escolá,

:: :: Tormo i Cáceres :: ::

BICICLETES

Motos

Accesoris i Sports

ROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

ANTIPALÚDIC ANTIMELITENSIS

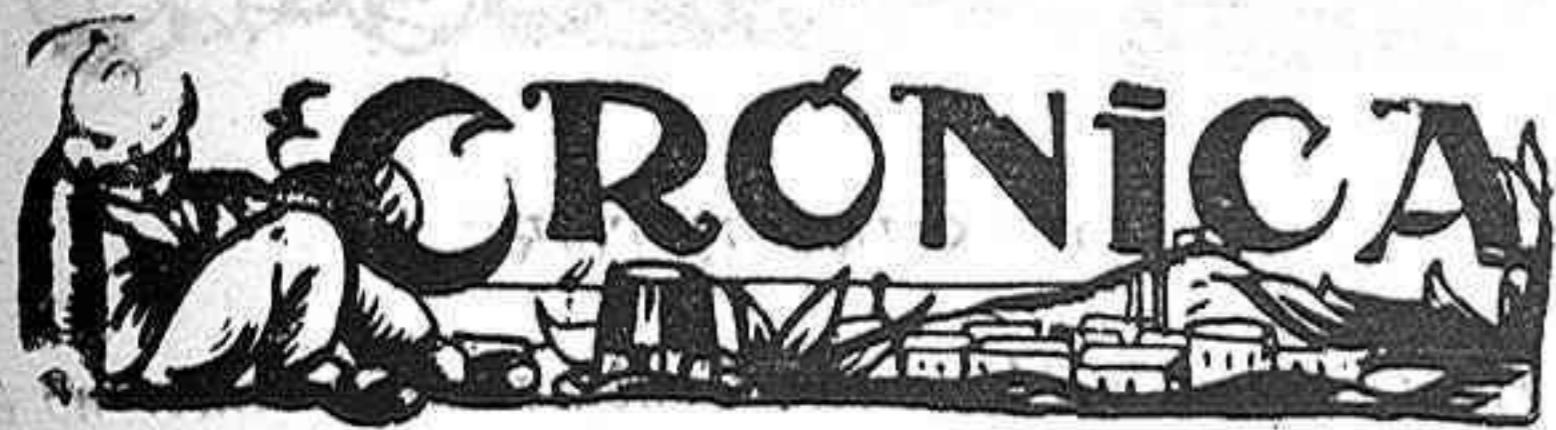
L A V E R A N

Cura radical de les Febres palúdiques. Tercianes o Quartianes. Febres de Malta. LAVERAN es ven per totes les Drogueries i Farmàcies. Per prospectes Casa Segalá, Rbla. les Flors, 14-Barcelona.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

EL MES POÈTIC

Estem acabant el maig sense que li haguem dedicat una sola paraula. I això no està gens bé en un cronista que s'estimi. Perquè el maig és el mes poètic per essència i potència... encara que, de moment, no hi hagin Jocs Florals. No sabem si s'ha volgut matar la poesia—hi ha tanta gent que s'amoina llegint versos!—però el que si sabem és que no l'han mort. I ara ens ve a tomb citar dos versets del pobre Bécquer:

*Mientras exista una mujer hermosa,
¡habrá poesía!*

I aquí a Barcelona no ens podem queixar en aquesta matèria, la de dones hermoses. En tenim per donar i per vendre. Però deixem-ho corre això, que ens enredariem, i anem a lo nostre. Lo nostre és el maig. I el maig és el que, ara com ara, ens interessa més del món perquè tenim ganes d'acabar.

El maig és el mes de les flors. Ho ha sigut sempre, però ho és més des de què Clavé, recentment homenatjat a Madrid, va escriure la seva famosa cançó. En el carrer més fosc—si és que encara en queden—en la finestra més xica, hi ha un test o una olla, o una copa, amb flors. Gireu els ulls a tot arreu, que a tot arreu veureu flors. Fins us ho semblaran les dones. Això és una mica cursi, oi? Però el maig també n'és un xic de cursi. I si se li perdona al mes aquest defecte, per què no se'ns ha de perdonar a nosaltres?

Ara en serio, tot lo en serio que podem parlar nosaltres: les dones durant aquest mes de maig tenen un atractiu, un encís, que no havien tingut durant els passats mesos d'hivern. Fan olor de flors, barates, humils, però flors, fan olor de roba neta de bugada, de carn jova, de cosa acabada de fer.

No és necessari el rimmel ni el llapis per a què els llavis i els ulls siguin bonics i cobdiciables. Amb sabó i aigua clara n'hi ha prou. Amb una bruseteta de seda barata—de seda d'imitació, que és com un paper fi embolicant un dolç—en tenen prou les dones, ara en aquest mes de maig, per a què a

tots nosaltres ens entri la mania de casar-nos, que és una mania més perillosa del que sembla a primera vista.

Es per això que diem que pel maig, amb les primeres roselles, neixen els primers crims passionals, els primers suïcidis per amor. En els altres mesos les dones s'accepten com l'escudella: per costum, per necessitat, perquè sí. Al maig la dona ja és el superflu, l'article de luxe. I ja sabem que vivim en una època en què el superflu s'ha convertit en el necessari.

P.

A l'Ateneu, al jardí de l'Ateneu. Vàries "penyes" de savis, d'aquells joves que semblen vells i estan obligats a fer de savi des de què es lleven fins que se'n van a dormir. Aquests joves que semblen vells, parlen. Parlen perquè sí, perquè no tenen res més que fer. Parlen de literatura, de teatre, de filosofia, de política, de tres o quatre ximpleries més.

Un d'ells es lamenta amargament:

—Tampoc aquest any són permesos els Jocs Florals.

—Es veu que no estan per jocs!

—I jo que m'hi feia un sobresou!

—Doncs, noi, el que és aquesta vegada!...

—Tant bé que m'anava!

Hi ha una pausa. Una pausa sempre està bé. Sobretot quan, com passa amb aquests joves que semblen vells, no es tenen gaires coses per dir.

—Però, veus?—adverteix un—aquest any no hi han Jocs Florals, però un poble de Catalunya ha trobat una substitució d'aquests Jocs.

—Quina substitució?

—Una cosa molt posada en raó i que ve molt a l'hora: un concurs de renecs!

Instantània

Els cantaires de la terra
han cantat allà, molt lluny...
Encara sa veu potentà
dintre nostres cors retruny.

Els ecos de les muntanyes
d'allà que tant altes són,
han fet ressò dels cants nostres.
per tots els àmbits del món.

PEPET DEL CARRIL

Accident d'aviació

El passat divendres, dia 22, l'hidroavió "M. 18 B." de l'Aeronàutica Naval, que era tripulat pel tinent coronel d'Artilleria de marina senyor Hilari Ramos i el mariner pilot senyor Miquel García de la Casa, a les deu del matí sortí dels hangars de l'Aeronàutica i prengué vol en direcció a Sant Martí. Soltadament els vianants que el miraven, vegeren desprendre-se-li una ala i l'aparell caigué verticalment al carrer d'Almogàvers, davant la casa número 41, i al mig del pas central entre els carrers de Nàpols i Sicília, quedant destroçat i causant la mort als dos tripulants.

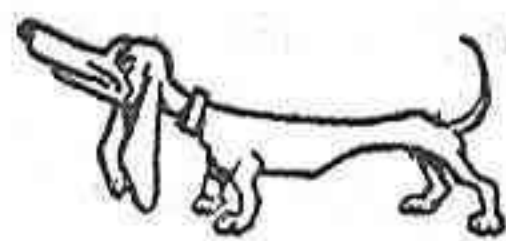
El fet d'haver-se trobat la gorra d'un dels tripulants a uns cinc cents metres de distància del lloc de la caiguda, fa suposar que li devia caure i al voler-la agafar li caigué el coixinet, el qual topà amb l'hèlix, trencant-se i topant amb un dels fils que sostenen les ales, desprenent-se una d'aquestes.

L'hidroavió quedà tan destroçat que era difícil de suposar que allò hagués estat mai un hidroavió.

La notícia correu ràpidament per la ciutat, acudint una immensa gentada al lloc del sinistre.

L'enterrament dels dos infortunats tingué lloc el passat dissabte a dos quarts de cinc de la tarda, assistint-hi piquets de mariners i una banda militar.

Sentim aquest accident i ens cal recordar que ja són varies vegades les que ens hem queixat de què els hidroavions volin per damunt de la ciutat, perquè en un cas de caiguda, a més de la mort dels tripulants, pot molt ben donar-se el cas d'haver de lamentar altres desgràcies.

Del moment

El senyor "Justo Franco", que té, com ja sap ell, tota la nostra simpatia, es fica molt carinyosament amb el nostre editor des de les columnes d'*El Liberal*. Per això aprofita l'ocasió d'haver renovat l'establiment de la Llibreria Espanyola, on tenim nosaltres la redacció de L'ESQUELLA i *La Campana*. Ja sap "Justo Franco" que en aquest món—i suposem que en l'altre també—és necessari renovar-se... renovar-se o morir. I nosaltres, i amb nosaltres don Antoni López, el nostre editor, no volem morir. Som massa joves encara!

Nosaltres també sentim—paraula!—un profund afecte per "Justo Franco" i per *El Liberal*. El periodista digne ens sembla una de les poques coses respectables de la nostra època. Periodistes nosaltres, estem molt orgullosos dels nostres periòdics L'ESQUELLA i *La Campana* i del seu historial. Per això, per orgull d'ells, hem rentat la cara a la nostra estimada botigueta. I perquè no desdís en la sumptuosa façana que en Sala, l'industrial més valent i més artista de Barcelona ha fet a l'"Hotel Oriente". Però és que de façanes d'aquesta mena només en sap fer en Sala.

Ah! i consti que no hem parlat per res, des de fa mig segle, de coses tan tristes com és el lloguer. Mai! De cap manera!

Ja sap, senyor "Justo Franco", que se l'aprecia, que se l'aprecia de debò.

DELS INVENTORS

Hem conegut un inventor. Conèixer un inventor no és cosa que passi cada dia, i s'ha de tenir en compte. El tipus d'inventor és un dels pocs tipus extraordinaris que encara queden a la vida. Hi han, també, els actors de cinema, però com aquests només interessen a les dones, en desconfiem un xic, la veritat.

L'inventor és l'home que encara somnia, avui que ja no somnia ningú.

Aquest que hem conegut somnia unes coses molt gracioses. Amb un xic de bona voluntat podria convertir-se en un poeta dadaïsta.

Heu's aquí, per a provar el que diem, alguns dels invents del nostre amic:

Una màquina de jugar al tuti. El tuti és més fàcil jugar-lo sense màquina, però el nostre amic aquells dies, no sabia què inventar. Ja cantava les vint, la ditxosa màquina, però li mancava un engranatge per a cantar les quaranta i ho va deixar córrer.

Una màquina per aprofitar la respiració que es perd dormint. Ens explicarem. El dormidor es posava al llit i s'adormia. A sobre el llit, a una distància convenient de la boca, es col·loca un ventilador. Aquest ventilador es posa en marxa gràcies a la respiració. La força de l'aire posa en moviment unes politxes. Aquestes politxes estan en combinació amb uns raspalls. Aquests raspalls, tota la nit passen i repassen davant del penja-robes i deixen la roba del dormidar neta, com si sortís de casa el sastre. Paraula.

Però l'invent més útil, més formidable, és el darrer: aprofitar l'electricitat que es perd en els camps de futbol. Això també necessita una explicació. Els cops de cap i les cosses que fallen, que no encerten la pilota, porten, potser, una força de cinc cents volts. Doncs, posant al camp una dinamo que reuneixi aquests volts, tenim que amb un partit de futbol, un poble té electricitat per a tota la setmana.

I prou d'invents, que ja ens roda el cap!

VIRAI

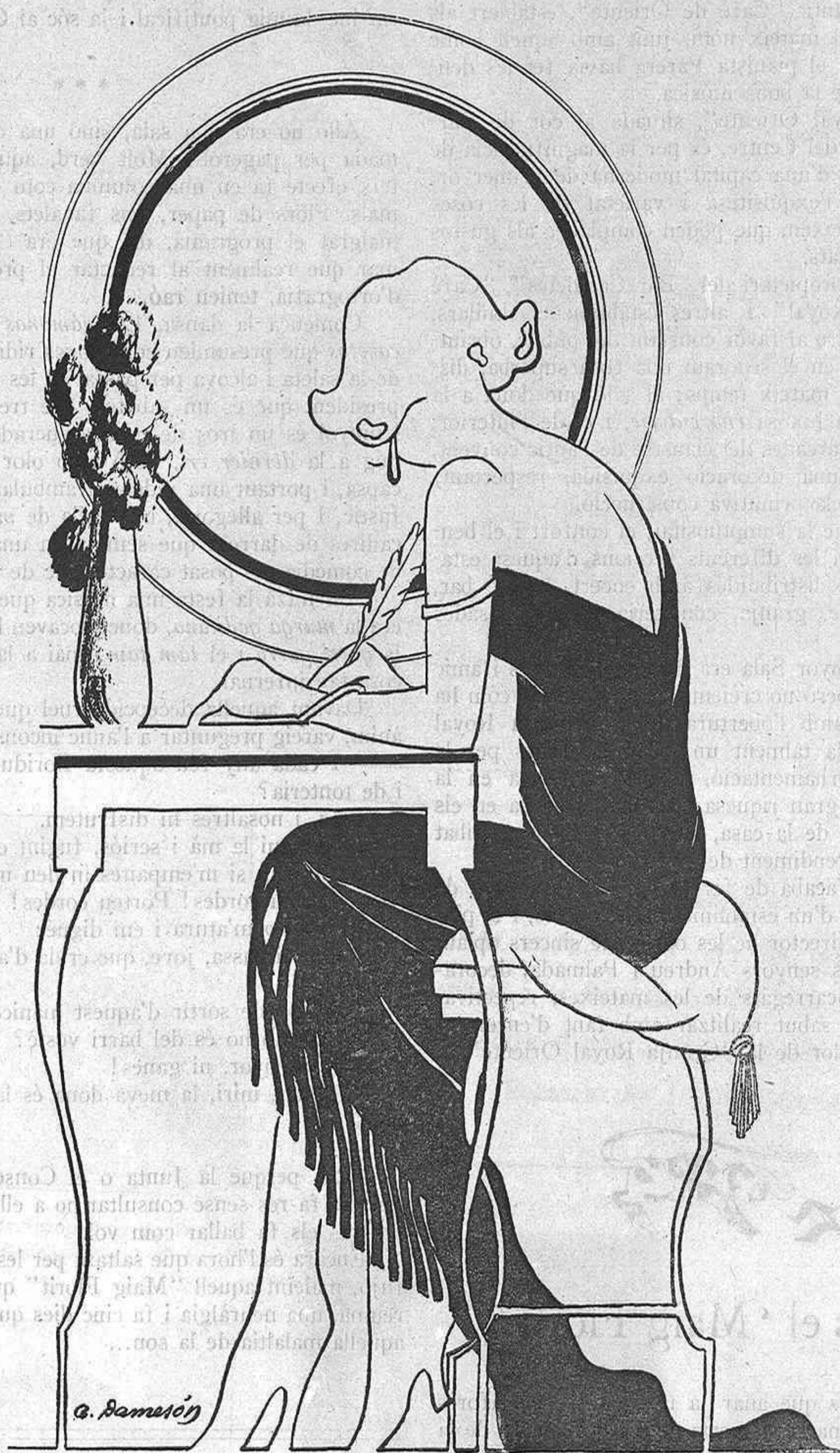

La desaparició d'un aeronauta

Ha desaparegut el conegut aeronauta capitá Solench. El diumenge passat es va perdre mar endins i no se n'ha sapigut res més.

Es llastimós que, per a divertir a la gent, mori un home que deixa una família en el més profund desconsol.

No valdria més que la Providència fes desaparèixer altra mena de gent més perillosa i desagradable?

UNA ATREVIDA

—Li escriuré una carta... Probablement em rebrà.

La Granja Royal Oriente

Barcelona compta amb un nou i magnífic establiment: la "Granja Royal Oriente", fa poc inaugurada, la qual ocupa el local de l'antic "Cafè de Oriente", establert als baixos de l'hotel del mateix nom, junt amb aquell bonic "Salón Condal", on el pianista Parera havia fet les delícies dels *dilettanti* de la bona música.

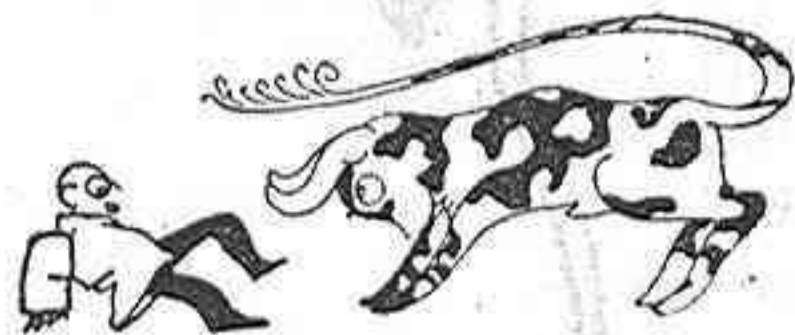
La "Granja Royal Oriente", situada al cor de Barcelona, a la Rambla del Centre, és per la magnificència de la presentació digna d'una capital moderna de primer ordre, així com per l'exquisitesa i varietat de les coses que en ella s'hi serveixen, que poden complaure als gustos més diferents i refinats.

El senyor Sala, propietari del "Bar Canaletes", "Cafè Royal", "Granja Royal" i altres establiments similars, ha volgut correspondre al favor constant del públic, obrint-ne un altre que fos en el seu ram una cosa superba, distingida i espaiosa al mateix temps; al saló que dona a la Rambla s'hi troba la luxosa *charcuterie*, i el de l'interior, que serva encara les arcades del claustre de l'antic convent, ha sigut objecte d'una decoració exquisida, respectant, emperò, les línies de la primitiva construcció.

Pot ben dir-se que la sumptuositat, el confort i el benestar s'agermanen en les diferents seccions d'aquest establiment que reuneix distribuïdes amb encert, les de bar, *charcuterie*, *rôtisserie*, granja, confiteria i cafè, posades amb refinaments.

Sabiem que el senyor Sala era un home rumbós i amic de fer bones obres, però no creiem que ho fos tant com ha demostrat esser-ho amb l'obertura de la "Granja Royal Oriente", que sembla talment un palau de fades per la magnificència de l'ornamentació, la qual comença en la llarga façana, d'una gran riquesa i serietat, i acaba en els reconets més humils de la casa, fins als quals ha arribat el bon gust i el desprendiment del seu propietari.

El senyor Sala s'acaba de fer digne de l'agraïment de Barcelona al dotar-la d'un establiment tan formós, i el pintor Antoni Utrillo, director de les obres, de sincers aplaudiments, així com els senyors Andreu i Palmada, decorador i constructor encarregats de les mateixes, respectivament, els quals han sabut realitzar amb tant d'encert el pensament del fundador de la "Granja Royal Oriente".

Mai mes el 'Maig Florit'

Res més deliciós que anar a un casinet dels afores i veure la bona fe de certa gent i la mala fe de la majoria dels que són els caps-grossos, o millor dit, els puntals de la societat.

Invitat pel mal amic Guillem, vareig anar al "Maig Florit" que feien al casinet de Vilatotxa.

—Disfrutaràs de veres i passarem una vetlla divina—va dir-me el meu company de tronerias.

—I a la teva societat hi han noies boniques?—vareig preguntar-li.

—Ja ho crec; noies que estrenen vestits i saben can-

viar-los de mil menes perquè semblin nous; jovencelles que duen brillants de quart rengle i un floret de *jamonas* que quedaràs esblaimat.

—Molt bé; això del *jamón* és el meu gènere.

I tal dit tal fet; sense que em pregués gaire, vareig posar-me de mig pontifical i ja sóc al Casino de Vilatotxa.

* * *

Allò no era una sala, sinó una quadra indecent enramada per pagerols. Molt verd, aquest verd que el mateix efecte fa en una columna com en un pessebre d'animals. Flors de paper, uns fanalets, i una orquestra que, malgrat el programa, dir que era "reputada", puc afirmar que realment al redactar el prospecte, ple de faltes d'ortografia, tenien raó...

Començà la dansa. Les *jamonas* que jo cercava eren *caretos* que presumien com dones ridícules i que sort tenen de la saleta i alcova per passar-hi les hores retallant fins al president que és un sabater que tret de fer tuf de pega i ninyol és un tros de coca ensucrada. Les noies, vestides mig a la *dernier cri*, però amb olor de pols de sis ralets caps, i portant una vidrieria ambulant, feien riure de... fàstic. I per allegoria, una colla de *mamàs* col·locades a les cadires de darrera que semblaven una exposició de sogres de comèdia pel posat característic de les mateixes.

Amenitzà la festa una música que primer em creia que era la *murga gaditana*, doncs tocaven la *berra*, la *simbomba*, la *garri gorra* i el *tam tam*; mai a la meua vida he sentit cosa tan infernal.

Davant aquella decepció cruel que feu decaure el meu ànim, vareig preguntar a l'amic inconscient:

—I cada any féu aquesta floridura plena d'imbecilitat i de tonteria?

--Sí, i nosaltres hi disfrutem.

Li donguí la mà i seriós, fugint escales avall, vaig cridar, foll, com si m'empaitessin deu mil follets:

—Porteu cordes! Porteu cordes!

El *sereno* m'aturà i em digué:

—Què li passa, jove, que crida d'aquesta manera desesperada?

—Acabo de sortir d'aquest manicomi.

—Què no ho és del barri vostè?

—No senyor, ni ganes!

—Doncs, miri, la meua dona és la que fa ballar a tot hom.

—...!

—Sí, perquè la Junta o el Consell, digue-li com vulgui, no fa res sense consultar-ho a ella, i com que influeix en tots els fa ballar com vol.

Encara és l'hora que saltant per les pedres com un isard fujo, maleïnt aquell "Maig Florit" que em féu agafar un reuma, una neuràlgia i fa cinc dies que em sembla que tinc aquella malaltia de la son...

E. GRAELLS

AVIS

Tota la correspondència que no sigui administrativa deu dirigir-se al director de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA. De no venir dirigida d'aquesta manera, amb tot el sentiment deixarem de contestar les cartes.

Esteve Sala, propietari de l'edifici i de la "Granja Royal Oriente"

La nova façana monumental de la «GRANJA ROYAL ORIENTE» i «HOTEL ORIENTE», situat a la Rambla del Mig, 20. La (X) indica el lloc on tenim instal·lada la Redacció de L'ESQUELLA.

Josep Palmada, mestre d'obres

Antoni Utrillo, director artístic

Delfí Andreu, decorador

TELO ENLAIRE

ROMEA

Els alemanys són els més formidables truquistes del món. Amb serradures i papers vells són capaços de fer un beafsteak que tingui gust de beafsteak.

Quan t'adones de què t'enganyen, de què allò no és carn, sinó serradures i paper vell, ja t'ho has menjat.

Amb **El partit del diumenge**, comèdia original des senyors "Dova" i "Duvinyals", la gent s'adona de què l'enganyen abans d'empassar-se-la, és a dir: de què no hi ha beafsteak, de què tot és serradures i paper vell.

El partit del diumenge no té cap interès, ni dramàtic ni literari.

TIVOLI

Marguerida Xirgu, la nostra gran actriu, abans de finir la curta temporada de teatre castellà, ha donat unes representacions d'obres catalanes, les més característiques del nostre gloriós teatre: **Maria Rosa**, **El pati blau**, **La reina jova**, etc.

Ja no cal dir com s'agraeix la gentilesa.

BARCELONA

Idilio en un quinto piso, és una comèdia de Lluís Verneuil que ha traduït molt pulcrament, molt graciosament, el senyor Martínez Sierra. No pertany aquesta obra a cap dels gèneres classificats fins avui: comèdia, sàinet, farsa, tragèdia, drama, sinó que té influències de tots. Ens sembla molt bé que sigui així. La vida no és la mateixa en dos individus distints. Doncs, per què una comèdia ha d'ésser francament còmica, imprescindiblement còmica, des de què s'aixeca el teló en el primer acte fins que cau al cloure l'últim?

Idilio en un quinto piso no té cap transcendència, no, senyors. Ni n'ha de tenir. Però té gràcia, moviment, uns discretíssims tocs d'emoció... I sobretot serveix per a què la senyora Bàrcena creï un tipus més. I això no ho pot fer qualsevol actriu.

ESPAÑOL

Plou i fa sol és una comèdia d'en Pompeu Crehuet forsa interessant. Els atreviments, les valenties de la comèdia—excessivament subratllats pels actors—no denoten mai cap complascència en enfangar-se per part de l'autor, que segueix essent un dels nostres comediògrafs més distingits. Els personatges parlen d'una manera un xic gruixuda perquè hi han de parlar, perquè és humà i és lògic. De manera que no hi ha per a espantar-se.

COMICO

No podem parlar—perquè ens manca espai—amb tota la detenció que voldríem de la revista **Kis-me**, original dels senyors Sugrañes, "Amichatis" i Clarà. Diguem de moment, que ha sigut un èxit, un èxit veritable i tan significatiu com els obtinguts per en Bayés al "Principals" amb el mateix gènere. Luxe, bon gust, elegància, llum, alegria, dones boniques, tots els elements necessaris a una revista han sigut empleats amb èxit en **Kis-me**.

La revista és un gènere fàcil a l'exageració. Es diu, com reclam: les plumes d'aquesta revista valen vint-i-cinc mil pessetes; els tissús doscentes cinquanta mil; els decorats són dels més eminents mestres de l'escenografia; hi surten quatrecentes dones autèntiques, etc., etc. Diguem, en elogi de **Kis-me**, que tot el que s'anuncia és veritat i que no s'enganya en res al públic.

POMPEYA

Amb la grandiosa obra **L'Arlesiana**, que tan excel·lentment interpreta la companyia d'Art Dramàtic Claramunt Adrià, començarà aquesta el prop vinent dilluns de Pasqua, dia primer de juny, la seva actuació en el coliseu "Pompeya", essent de creure que el públic respondrà com cal a l'esforç de dita companyia, omplenant tarda i nit el formós local, a fi i efecte d'encoratjar an aqueix estol d'entusiastes conreuadors del nostre teatre—que amb tant d'encert dirigeix l'eminent primer actor en Josep Claramunt—a continuar amb més fe que mai la noble tasca empresa, i tan de bo que d'aqueixa nova actuació n'esdevingui ben aviat—com així s'ho proposen—el tan desitjat ressorgiment del Teatre Català.

F. G.

Una conferència d'En Puig i Alfonso

L'illustre president de la Junta de Govern de l'Hospital Clínic i ex alcalde de Barcelona, senyor Francesc Puig i Alfonso, dissabte passat, dia 23, donà una interessantíssima conferència a l'"Ateneu Barceloní", parlant del problema hospitalari a Barcelona.

Davant d'una nombrosa i selecta concurrència, entre la qual recordem als senyors marquès de Camps, Joan Alandí, Josep Pedragosa, prevere, doctor Bellido, Taxonera, Narcís Fuster, Guillem López, Trias, Nubiola, Salvat Navarro, Lafont, Peyri i altres que sentim no recordar.

Amb paraula fàcil, clara i precisa el senyor Puig i Alfonso molt eloqüentment començà recordant les seves antigues campanyes per a la creació d'un hospital d'incurables i l'èxit de la seva propaganda per a demostrar als que avui treballen per a la fundació d'un hospital de cancerosos que amb constància es logra el fi desitjat.

Parlà de l'estat dels hospitals de Barcelona i féu un gran elogi del de la Santa Creu, lamentant que al cap de cinc cents anys d'existència es trobi aplastat pel dèficit com si fos de creació recent.

Digué que per a la solució del problema transcendentíssim de l'hospitalització de Barcelona no hi havia altre remei que treballar per a la creació de nous hospitals, ja que Barcelona, comparada amb altres ciutats de la seva categoria, és mancada d'uns tres mil llits hospitalaris.

Exposà que, sigui l'Ajuntament o sigui la Diputació el qui ho faci, deu procedir-se a la construcció d'un nou hospital de mil llits.

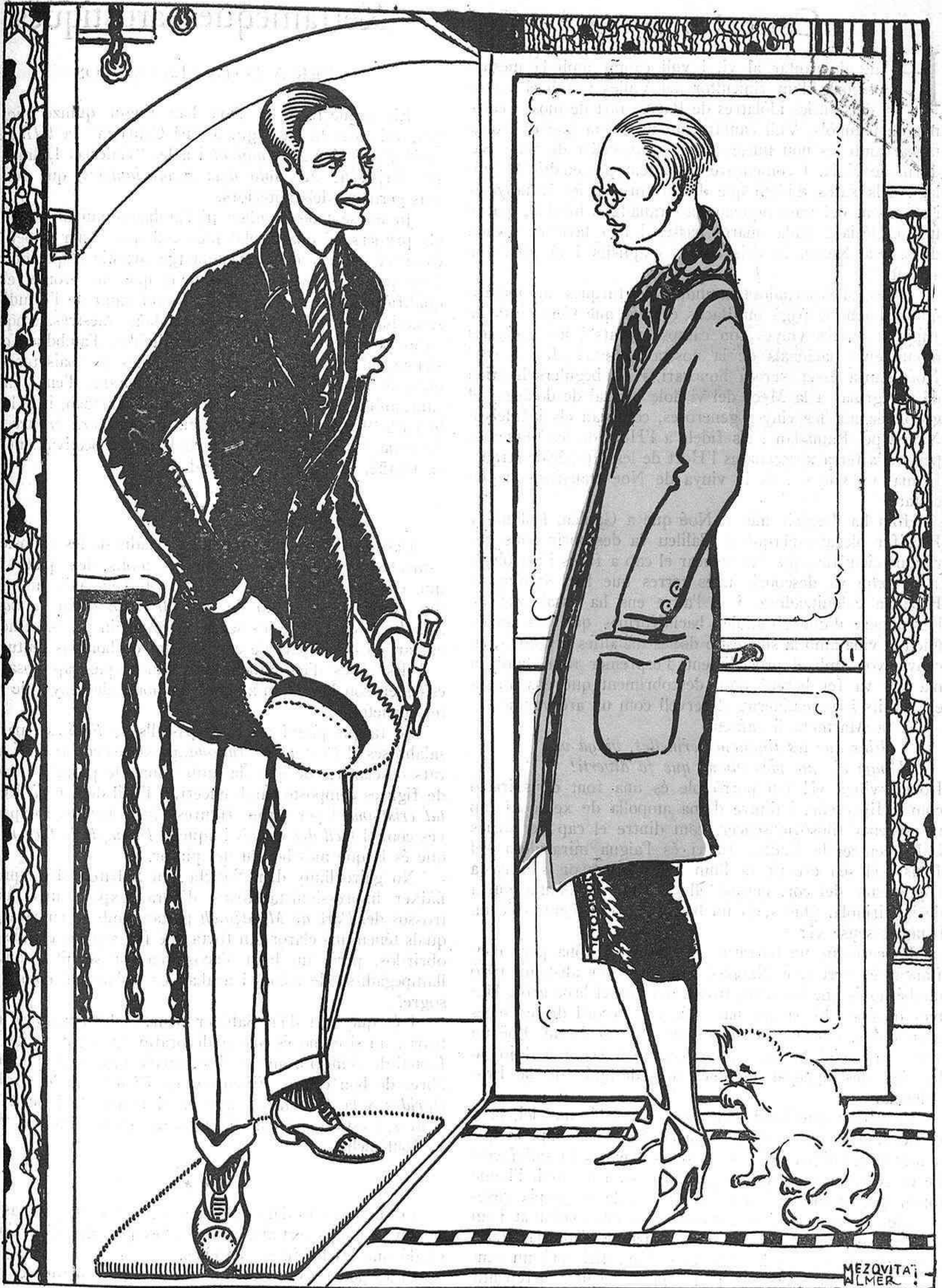
Tractà de les relacions pecuniàries de l'Estat, la Diputació i l'Ajuntament referents a l'Hospital Clínic i digué que aquesta última Corporació no havia encara fet l'esforç màxim, econòmicament, a favor d'aquesta institució benèfica.

L'última part de la seva interessant conferència el senyor Puig i Alfonso la dedicà a la necessitat de què s'acabi la misèria amb què viuen els nostres hospitals.

Remarcà les poques coses que s'han fet sobre aquest particular i indicà la necessitat de reunir en Assembla magna als representants dels principals hospitals d'Espanya, amb l'objecte de què deliberin la manera per a solucionar l'estat econòmic d'aquestes institucions.

En acabar la conferència, el senyor Puig i Alfonso fou llargament aplaudit i molt felicitat.

BOB

ELS EQUÍVOCS DE LA MODA

—Perdonim, és amb el senyor o amb la senyora
amb qui tinc el gust de parlar?

Caricaturesques

Haig de cantar al vi, i vull cantar amb la mesura tècnica d'un vinicultor del Vallès i amb el fervor dels antics idòlatres de Bacus, fart de most i coronat de pàmpols. Vull cantar com un poeta que es trobés tancat amb les nou muses dintre d'un celler de Sant Sadurní de Noia. I començaré justament per enaltir la Màlaga dels xatos d'idem que donen força a les castanyoles i als talons del flamenquisme, a Granada la híbrida, que té una església a cada quatre passes i una taverna a cada dues, i a Xereç, la dels caldos exquisits i el *pirriaquet* ardent.

Xereç, l'exportadora mundial de turques aristocràtiques, el temple pagà on Bacus és més que Ceres i fa de Júpiter; on les vinyes són camps sagrats i les bodegues monuments nacionals de la nostra riquesa! *Ave Xereç!* Noé deuria ésser xereçà honorari, i els begulers haurien de peregrinar a la Meca del vi dolç per tal de doblegar el genoll davant les vinyes generoses, com van els infidels a Xauen pel Ramadan i els fidels a l'Hort de les Oliveres; perquè la terra xereçana es l'Hort de les Hespèrides transformat en vinya, i és la vinya de Noé transformada en ciutat.

Hom ha d'agrair més a Noé que a Galileu, Colomb y Pfeiffer plegats, perquè si Galileu va descobrir nous horitzons científics que fan trencar el cap a físics i astròlegs, si Colomb va descobrir unes terres que han arruïnat a Espanya colonitzadora, i si l'altre ens ha assabentat de l'existència d'unes bestioles bacilliformes que ens amarguen la vida amb la suggestió de les malalties invisibles, en canvi Noé amb el procediment d'esprémer raïms amb la mà ens va fer hereus d'un descobriment que ens alegra els sentits i ens enlluerna el cervell com un arc voltaic.

A la Marmota li canten:

Fins que les tinguem vermelles, vinga vi.

Vinga vi, que més vinga, que fa divertí!

Doncs, vinga vi! Un porró ple és una font d'inspiració com l'Hipocrene, i dintre d'una ampolla de xereç hi cap un sistema filosòfic sencer, com dintre el cap de Socias i del ventre de Budha. El vi és l'aigua miraculosa del Faust: el seu esperit fa llum a les festes on s'hi gasta l'optimisme del cor, perquè ell és com una llàntia votiva de la xirinola. Què seria un bateig, un casament o bé un banquet sense vi?

Es cert que un borratxo fa tentines i dona poca confiança, és cert que Napoleó era un sever abstemi, però també ho és que les seves tropes bevien pel broc gros. Homes històrics hi ha que han deixat el record de les seves gran obres, i bevien sense mesura. Byron és un, Poë un altre. Fins n'hi ha que si no haguessin begut a dojo no haurien desempenyat els més alts designis de la Providència.

Es veritat que l'emborratxar-se massa és un vici, però el vici dona la virtut de la regeneració. Un atemperat que només begui aigua tèbia, mai podrà donar-se la satisfacció de corregir-se, i potser morirà hidròpic. En canvi, l'home torrat pot arribar a l'altíssim episodi de la pròpia regeneració, i com que això demostra una gran voluntat i un trist arrepeniment, el llorer i la palma l'adornaran, la gent aplaudirà i per la victòria i el martiri serà un sant de per casa. Encara més: si aquest beguler arrepenit mena als seus consemblants pel camí de l'aigua tèbia, llavors, amb equitat mereix que li aixequin un obelisc amb una garrafa esclafada, dalt de tot, amb la palma i el llorer damunt del símbol garrafal.

TANYUS

Xerrameques artístiques

PER A TOTS ELS GUSTOS

Els esquerrans de l'art han tingut quinze dies de platxèria, car hi ha hagut a "El Camarín" la *VII Exposició del Saló Nou Ambient* i a les "Galerías Dalmau" la *IV Exposició del Saló dels Evolucionistes*, que són cosins germans dels anteriors.

Jo no sé trobar enlloc ni l'ambient nou on es mouen els primers, el qual trobo més vell que l'anar a peu, per ésser el natural de l'aprenentatge artístic esquelloter, ni veig que els segons compleixin el que ens promet el seu qualificatiu, ço és, anar *evolucionant* camí de l'estudi i la sinceritat per tal d'acostar-se als bons mestres. Poquetes coses podem esmentar com aprofitables d'ambdues exposicions: de la d'"El Camarín" només els paisatges *Dia gris*, de l'Olivé, i *La Pobla de Claramunt*, d'en Ventosa, junt amb la figureta *Nu*, de l'escultor Tarrach, i de la que hi ha a "Cà'n Dalmau" les escultures *Figura bronze*, *Cap de nena* i *Escultura*, ben tractadetes, respectivament, per en Grañé, en Rebull i en Viladomat.

Després del treball primet i vincladís de les exposicions esmentades, vénen que ni pintats molts dels plats forts que en Sancho té a les "Galerías Layetanas", un pintor que recordant-se d'allò de què *Al buen callar le llaman Sancho*, procura que les seves obres parlin per ell, i no vol entrar a formar part de cap societat de bombos mutus.

I les obres d'en Sancho ens diuen que sap posar les coses en son lloc i pintar com un home de seny i de moltes manetes.

Ço fa que pugui fer bons pastells de *Fruites*; marines salabroses al *Port de Tarragona*, paisatges construïts i amarrats de claror, enc que sia amb "llum de posta"; quadres de figures compostos amb encert, a l'estil de *Un oil* i *Caritat cristiana*, i per últim, figures vives, fermes i expressives com el *Vell del somris* i aquella *Dama de la toca negra*, que és la que més bé diu del pintor.

No gaire lluny d'en Sancho, en Sabater Mur, que va nàixer impressionista abans d'hora, exposa uns quants trossos del *Parc de Montjuich* pintats amb desembaràs, els quals ténen una claror tan forta que fan aclucar els ulls; en obrir-los, però, un hom s'acostuma tot seguit a aquella llampegadissa de colors i acaba per trobar-s'hi com a cà'l sogre.

I és que l'art d'en Sabater Mur, si bé una mica arbitrari i un si és no és massa decoratiu, ha sigut forjat a la fornall de l'emoció, que és d'on surten tard o bé d'hora les obres de bon tremp. Fixeu-vos en *El llac*, en les *Acàcies florides* a la *Primavera*, que és el temps de l'esclat dels *Rosers*, i estic segur que us agafaran ganes d'anar a viure a Montjuich.

Les dames i les damiselles que van a les "Layetanas" es passen el temps examinant les robes pintades d'en Cortés. Lladó que les ha fetes per elles.

Ja les poden examinar tant com vulguin, perquè es tracta d'un artista que dintre la seva especialitat es mereix una bona nota.

Jo bé li donaria.

C. ARBÓ

DEPORTS

Español-Middlesex Wanderers

Els "espanyolistes" s'han tornat folls d'alegria amb els resultats que els seus ídols han obtingut amb els amateurs del Wanderers. La cosa no és per a menys; després de tants i tants resultats desfavorables, quan ja començaven a veure com a cosa natural i lògica la derrota de llus colors, els socis de l'Español han vist amb aquella alegria que produeix una agradable sorpresa com els Zamora, Zabala i companyia fugien d'aquella apatia tan "realista", tan característica, i plens d'una bona voluntat que ells agraiïen de tot cor, es disposaven a donar un disgust an aquells que acudiren al camp amb el "piadós" fi de veure com els anglesos anaven entrant qui sap quants goals a la porta del keeper nacional...

I la bona voluntat triomfà. A l'acabar el primer partit el resultat era favorable als amos del camp per 1 goal a 0; al finalitzar el segon ho era per 5 a 0! I cal que fem constar que aquest resultat últim l'assenyalem amb tota formalitat, per si algú creu que ho diem en broma.

Veritablement l'equip anglès no era del millor que ens ha visitat, ja que llur millor qualitat, una col·locació excellent, no anava acompanyada d'un joc que hi correspongués. Però també és veritat que encara que així hagués sigut, els anglesos haurien perdut amb un Español que ens ha recordat el dels grans dies del passat Campionat i que en el segon encontre desenrotllà un joc tan vistós i coratjós que es pot traduir en el sentit d'haver constituït una brillant exhibició.

L'heroi dels partits ha sigut en Zabala—una altra gran sorpresa—complint a la perfecció en llur lloc de mig-centre, i que ajudant a la defensa en els moments difícils, fou quan calgué un element més a la ratlla davantera.

Després d'ell en Trabal, Ventoldrà i Olariaga sigueren els millors.

Dels anglesos el que més efecte ens va produir—i no per bo precisament—fou el porter, que donà proves d'una sang freda—quan li marcaven els "tantos"—que estem convençuts de què el seu cos és una geladora.

Dels arbitratges el del senyor Pujol ens agradà tant com poc (gens) ens resultà el del senyor Sampere.

A l'ensem que en el camp de Les Corts l'equip del Stade Touloussain aconseguia en un brillantíssim partit-exhibició de rugby una famosa victòria sobre el quinze de la U. S. Perpignaise, en el que es posà de relleu en molts moments el caràcter de rivals amb què són considerats a la veïna República, deixant ambdós equips més que satisfets als nombrosos aficionats que havien acudit a admirar-los, la Unió S. de Sans aconseguia la segona victòria en el match—que no entusiasma—disputat als castissos del R. Betis andalús, que malgrat comptar amb un Tenorio poques conquestes... futbolístiques obtindrà. És el que pensàvem: són "sevillanos". És a dir, bons, però no poden passar.

La Volta a Catalunya acabà diumenge al matí amb l'arribada dels reis del pedal a l'avinguda de l'Exposició. En Janer guanyà la darrera etapa a l'sprint, i malgrat el seu cognom, aconseguí que l'ambient de la rebuda fos del més calurós. El que no li fou possible sigué agafar el primer lloc de la classificació general, acaparat des del primer moment per en Musió, que per segona vegada sap obtenir tan assenyada victòria...

ESPORTIVES

—Apa, minyons, que en aquest pas, el que no s'arregla amb el cap, s'arregla amb els peus.

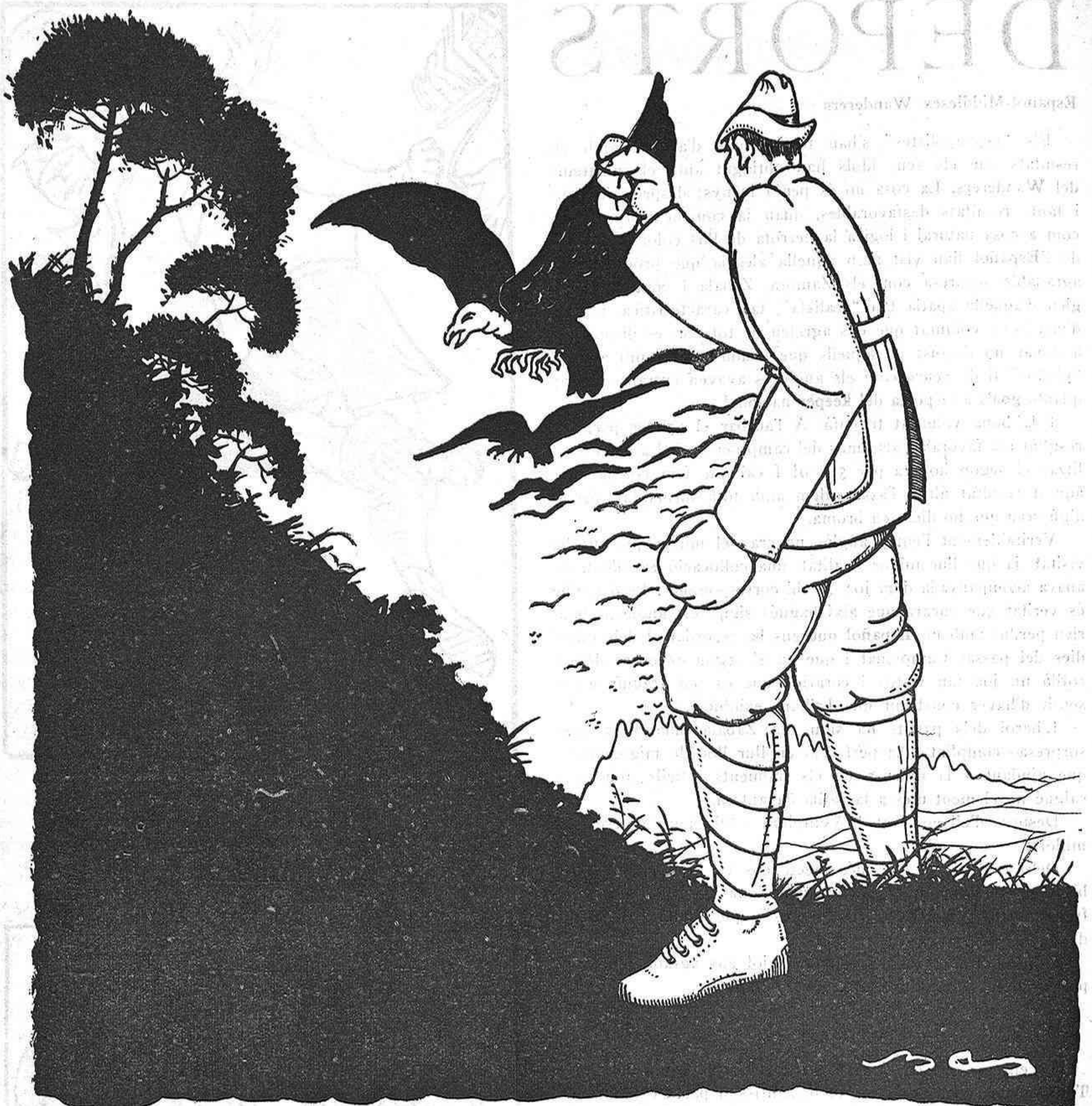
UN NOI QUE PROMET

—Què ja ha acabat la carrera aquest xicot?
—Sí, ja és campió.

Ell, com tots els que coratjosament han sapigut i pogut classificar-se, mereixen nostra felicitació.

L'organització de la cursa—com feta pels elements de la Unió S. de Sans—mereixedora de tots els elogis inventats i per inventar.

FERRÁN

UN BON CAÇADOR

—Tant bon punt s'acabi la veda, d'aquests ocells no en deixaré ni un!

Voleu, voleu

A Barcelona ha esdevingut un altre accident aeronàutic. En sentim el natural condol i no anem a fer-hi brometa ni res que s'hi assembli; anem a llençar quatre diatribes a la civilització.

Som massa civilitzats i, com que els extrems es toquen, no som gens civilitzats. Quines pretensions té l'home de volguer volar quan hi ha tanta feina a anar per terra!

L'home d'avui, l'home pràctic d'avui, positivista, materialitzat, encara que sembli paradoxal—l'home és eternament una paradoxa—sovint sofreix un excés d'idealisme.

Segons els textos sagrats omplenen l'univers els éssers minerals, vegetals i animals, entre aquests últims l'home

—animal racional—i de l'home en amunt ja és ficar-se en terreny vedat, ja és d'ordre sobrenatural, on s'hi classifiquen els àngels, els arcàngels i els altres éssers divinitzats que no tenen res que veure amb l'home.

Però l'home sovint té la pretensió de translimitar-se; vol deixar d'ésser home i pujar a la graduació o categoria immediata; vol ésser àngel; prova de volar i com que du tot el pes de la matèria còsmica i l'atracció de la llei natural, es cabussa i amb un cabussament, com que no és esperit intangible, sinó matèria, queda desfet i estrellat.

Aquest és el cas que acaba de succeir als pobres pilots aeronàutics que caigueren el divendres, dia 22, i el cas de tots els caiguts i dels que han de caure que són molts més encara.

Hi ha gent que creu que l'home no ha nascut per a res

més que per anar depressa. Jo crec que l'home ha de fer les coses amb el seu temps necessari. No sóc cap reaccionari que renegui dels invents ni del progrés humà; no sóc cap ximple d'aquests que no volen parlar per telèfon perquè diuen que ells no parlen davant d'una màquina; jo, si no parlo per telèfon es perquè la companyia és un bullit. Tampoc renego de l'aeronàutica, ni de la raditelefonia, tan sols. Però renego dels que a més de la sàvia—si voleu—pretensió de volar, volen fer-hi piruetes. Fa pocs dies que estava assentat en un bar del carrer Nou i des d'allà contemplava un aeroplà exercitant-se a fer vols de campana—que en diuen—. Deien que ho feia exercitant-se per a una festa que tindrà lloc aviat en motiu d'una arribada.

Em feia por cada vegada que donava una volta, pensant que d'un moment a l'altre podia caure. No sé perquè aquestes piruetes no les poden anar a fer mar endins on, en cas de caure, no farien mal a ningú i trobarien un matallàs ben ample. Ha de fer ben poca gràcia que mentre esteu dinant tranquilament us arribi a casa, travessant la teulada i els sostres, un borinot d'aquests.

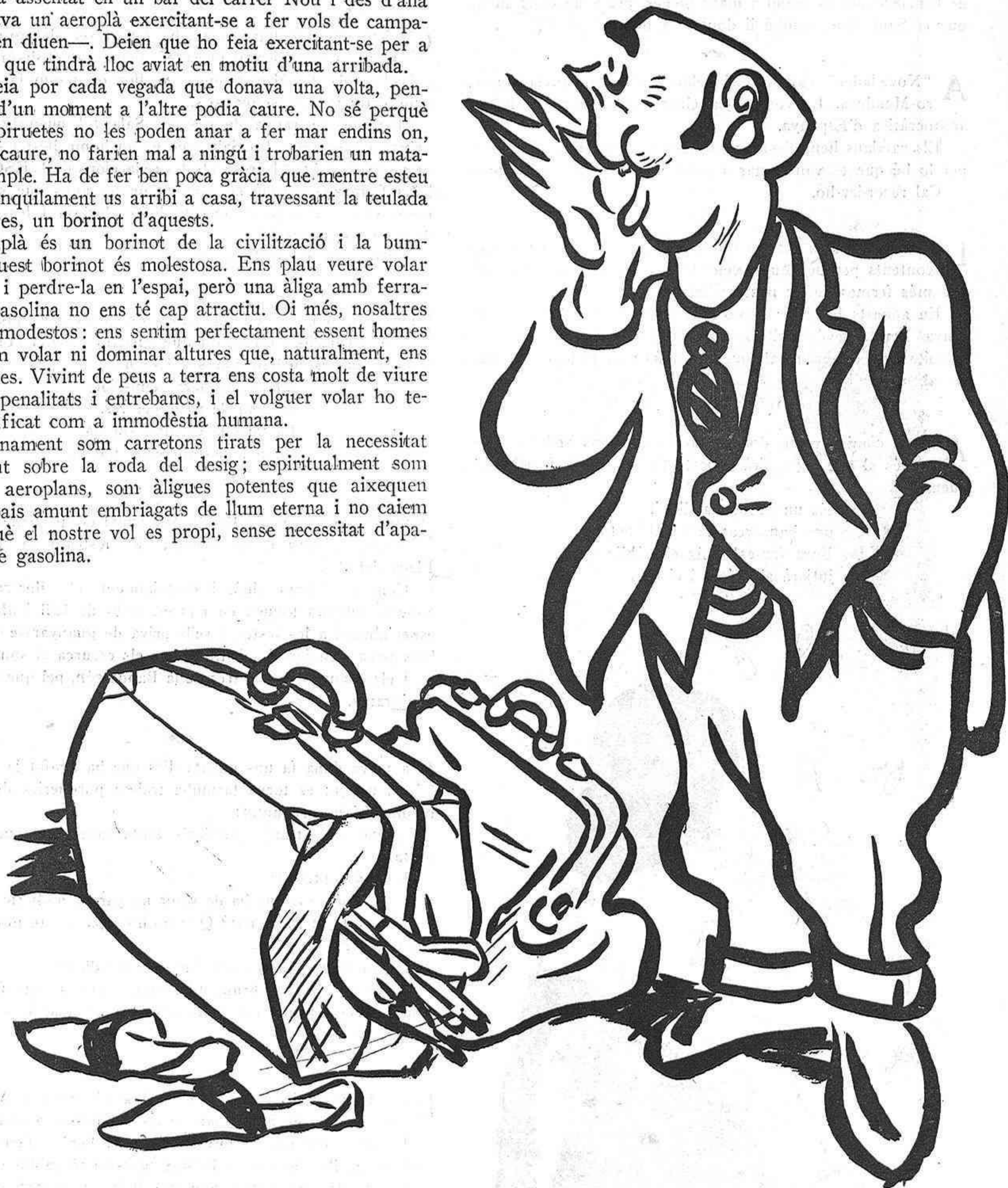
L'aeroplà és un borinot de la civilització i la bumbum d'aquest borinot és molestosa. Ens plau veure volar una àliga i perdre-la en l'espai, però una àliga amb ferramenta i gasolina no ens té cap atractiu. Oi més, nosaltres som més modestos: ens sentim perfectament essent homes i no volem volar ni dominar altures que, naturalment, ens són vedades. Vivint de peus a terra ens costa molt de viure i trobem penalitats i entrebancs, i el volguer volar ho tenim classificat com a immodèstia humana.

Humanament som carretons tirats per la necessitat i relliscant sobre la roda del desig; espiritualment som més que aeroplans, som àligues potentes que aixequen el vol espais amunt embriagats de llum eterna i no caiem mai perquè el nostre vol es propi, sense necessitat d'aparells ni de gasolina.

Els que valent-vos d'armatostes civilitzades us encanta el volar, voleu, voleu, i tingueu compte de no caure'ns a sobre, que no hi tenim cap culpa. Nosaltres, però, amb l'esperit, pugem més alt.

A. B.

Aquest número ha passat per la censura governativa

D'ESTIUEIG

—Em sembla que porto excés d'equipatge!

ESQUELLOTS

L'Orfeo Català a l'"Olympia" tingué un èxit dels més francs que hagi tingut mai. Fou el coronament de la gloriosa anada a Roma. El poble, entusiasmat, l'aplaudia frenèticament i l'aclamava. Era veritablement imponent.

Diuen que a Roma el Sant Pare el va beneir. Nosaltres, que de benediccions en tenim a mans plenes, per a no ésser menys que el Sant Pare, també li donem la nostra.

A "Novedades" s'anuncia el debut de la companyia Guerrero-Mendoza. La companyia Guerrero-Mendoza és la més aristocràtica d'Espanya.

Els catalans hem d'estar molt agraïts a tan magnífics actors per lo bé que es van portar a Sevilla amb el nostre Guimerà. Cal recordar-ho.

L'homenatge a en Narcís Oller fou un èxit. N'estem molt contents perquè aquest cèlebre prosista és una de les glòries més fermes de les nostres lletres.

En aquests banquets sempre hi va el bo i millor de Catalunya. Ben al revés d'altres àpats de golafreria i fanfària que a voltes es celebren i als que acostuma anar-hi tota la brutícia social.

Ara, els còmics volen donar patents de bons artistes. Però, qui és el que expendirà aquests títols? La Societat? Vaja, buenas!

Es un problema difícil
que han creat uns mals actors.
Fora farses! Sols el públic
jutjarà al dolent i el bo.

PREOCUPACIO

—Podré parlar amb ell?... Sí, no.

A Valls, terra formosa dels xiquets, llegim a tota la Premsa que al cantar-se La Santa Espina, del gloriós Guimerà i el genial Morera, a l'Associació Catalanista, va esclatar una ovació delirant. Ho creiem. Nosaltres quedàrem, a l'enterar-nos d'aquesta nota, anonadats.

A Tarragona L'Espina
la canta amb permís tothom
i aquí hem d'acontentar-nos
en lloc d'espina amb un os.

Creiem que tot Barcelona s'ha fet càrrec del gran establiment "Granja Royal Oriente", inaugurat el dissabte passat a la Rambla del Mig, número 20, lloc on tenim la redacció i administració dels setmanaris.

Tothom s'estranya de què en Sala (el bueno!) ens hagi deixat a casa seva. En Sala, que és un home llest i sap el que es pesca, s'ha dit: "Jo respecto les redaccions de L'ESQUELLA i La Campana perquè fa seixanta quatre anys que són al número vint i això ja és una tradició gloriosa i les tradicions deuen respectar-se."

"Tal faràs tal trobaràs."

Una nova emissió d'Obligacions del Tresor es posarà aviat en circulació, i no cal dir que quedarà coberta com sempre. I diuen que no hi han diners a Espanya!

Mentre es facin emissions
no hem de patir per res.
La taronja és molt sucosa
i don bo espremer-la més...

A molts músics de la Banda Municipal els parteixen pel mig obligant-los a donar concerts les festes a la tarda a la Plaça del Rei.

Com no ignora algú, i especialment els ilustres ediles, aquests senyors toquen en teatres, sales de ball i altres llocs, especialment a les festes, i se'ls priva de guanyar-se la vida, o baix pena d'enviar-hi substituïts que els escurça el sou o guany.

I els guanys dels mestres de la Banda són, pel que mereixen, denigrants.

La meva dona fa uns quants dies que ha agafat la mania de la neteja; es torna tarumba traient porqueries de tots els recons. Li he preguntat:

—Què és estrany que facis tanta neteja tu que ets tan bruta.

I m'ha contestat:

—Què no saps que ha de venir un parent molt ric i cal que ho trobi tot net i arranjat? Què no ho saps que té moltes peles i pot molt?

No he pogut menys que riure-me'n i dir-li:

—Ho ets tant de bruta, filla meva, que ja pots fer el que vulguis, que la brutícia no te la sabràs treure mai de sobre si no canvies de fer.

La Companyia del Nord vol electritzar els trens de Manresa a Barcelona i de Sant Joan de les Abadesses a Barcelona.

Ja seria hora que milloressin un poc. Però creiem que així com ara en lloc de cotxes de passatgers hi té gàbies de conills, demà que hagi electritzat aquestes línies hi posarà els cotxes que deixa en Foronda.

NOVEDAD

OBRA NUEVA DE GRAN UTILIDAD

¿Quiere V. ganarse un sobresueldo?

POR VERNEY D'ORIANI

PEQUEÑOS TRABAJOS Y TAREAS FÁCILES CON QUE APROVECHAR UNAS HORAS ENTRETENIDAS Y REMUNERADAMENTE

Un tomo 8.º

Pesetas 3

PIO BAROJA

La nave de los locos

Un tomo 8.º

Ptas. 5

AZORIN

Los Quinteros y otras páginas

Un tomo 8.º

Ptas. 5

OBRA NUEVA de H. G. Wells **EL NUEVO MAQUIAVELO**

NOVELA

Un tomo 8.º Ptas. 6

Esculturas

CLARASÓ

Reproducció de 90
escultures enquader-
nades luxosament.

Ptes. 25

SANTIAGO RUSIÑOL

Jardins d'España

PREU:

Pesetes 25

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen rebaixes.

INVITACIÓ

—Què no balla, vostè?

—No, filla, perquè ja fa molt temps que la ballem.